

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/30/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6820201303
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6820201303.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. ako členov senátu, v právnej veci starostlivosti o maloleté deti: L. M., nar. 1. júla XXXX a O. M., nar. XX. júla XXXX, obaja zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Revúca, bytom ako otec, deti rodičov: matky: F. N., nar. 5. júla XXXX, trvale bytom W. XXX/XX, XXX XX V., prechodne bytom L. XX, XXXX N. - N., L. a otca: L. M., nar. XX. novembra XXXX, trvale bytom W. XXX/XX, XXX XX V., o zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom, o odvolaní otca a odvolaní kolízneho opatrovníka proti rozsudku Okresného súdu Revúca č.k. 6P/42/2020-53 zo dňa 1. októbra 2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým okresný súd určil vyživovaciu povinnosť matke k maloletým deťom **m e n í** tak, že matka maloletých detí je **p o v i n n á** počnúc od 01.10.2020 prispievať na výživu maloletého L. M., nar. XX.XX.XXXX výživným vo výške 100,-Eur mesačne a na výživu maloletej O. M., nar. XX.XX.XXXX výživným vo výške 80,-Eur mesačne, ktoré je matka povinná platiť otcovi maloletých detí vždy do konca mesiaca, ktorý predchádza mesiacu, na ktorý sa výživné poskytuje.

II. Účastníci konania **n e m a j ú** nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Revúca (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 6P/42/2020-53 zo dňa 1. októbra 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „napadnutý rozsudok“) rozhodol nasledovne:

I. Mení rozsudok Okresného súdu Revúca č.k. 7P/10/2015-45 zo dňa 31.03.2015 s účinnosťou od 01.10.2020 tak, že maloleté deti: L. M., nar. XX.XX.XXXX a O. M., nar. XX.XX.XXXX, zveruje do osobnej starostlivosti otca.

II. Matka maloletých detí je povinná počnúc od 01.10.2020 prispievať na výživu maloletého dieťaťa: L. M., nar. XX.XX.XXXX, mesačne vo výške 50,- Eur, a na výživu maloletého dieťaťa: O. M., nar. XX.XX.XXXX, mesačne vo výške 50,- Eur, pričom výživné je matka povinná platiť otcovi maloletých detí vždy do konca mesiaca, ktorý predchádza mesiacu, na ktorý sa výživné poskytuje.

III. Žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

1.1 Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že zmeny v úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom sa domáhal otec, navrhoval zverenie maloletých detí do svojej starostlivosti, určiť matke vyživovaciu povinnosť s účinnosťou od 01.10.2020 a súhlasil s výškou výživného v sume 50,-Eur mesačne na každé z oboch maloletých detí. Uviedol, že styk matky s maloletými deťmi nie je potrebné upraviť. Matka maloletých detí s ich zverením do starostlivosti otca

súhlasila, navrhla upraviť výšku svojej vyživovacej povinnosti v sume 35,-Eur mesačne ku každému z oboch maloletých detí, nežiadala upraviť styk s maloletými deťmi.

1.2 Súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 36 ods.1, § 24 ods.1, ods.4, § 25 ods.2, § 25 ods.2, § 62 ods.1, ods.2, ods.4, ods.5, § 65 ods.1, ods.2, § 75 ods.1, § 76 ods.1 a § 77 ods.1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č.36/2005 Z.z.“ alebo „Zákon o rodine“), vykonal dokazovanie oboznámením sa s návrhom, vyjadreniami účastníkov a kolízneho opatrovníka, rodnými listami maloletých detí, rozsudkom Okresného súdu Revúca č.k. 7P/10/2015-45 zo dňa 31.03.2015, lustráciou v registri obyvateľstva a sociálnej poisťovni, potvrdením úradu práce, správou kolízneho opatrovníka a výsluchom otca maloletých detí.

1.3 Na základe vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že zo vzťahu matky a otca pochádzajú dve maloleté deti, L. a O., otec inú na vyživovaciu povinnosť nemá, matka má ďalšie maloleté dieťa X. N., nar. XX.XX.XXXX a nad ktorým bola rozsudkom Okresného súdu Revúca č.k. 6P/37/2015-54 zo dňa 27.08.2015 nariadená ústavná starostlivosť. Posledná úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Revúca č.k. 7P/10/2015-45 zo dňa 31.03.2015, súd schválil rodičovskú dohodu, maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch, vyživovacia povinnosť rodičov určená nebola. Okresný súd zistil, že striedavá osobná starostlivosť rodičov už dlhšiu dobu nefunguje, rodičia pracovali v zahraničí. V čase, keď boli rodičia v práci, zabezpečovala starostlivosť o maloleté deti stará matka zo strany otca. Tejto obaja rodičia prispievali finančne na výživu maloletých detí. Medzi rodičmi dieťaťa navzájom a medzi rodinou otca detí a matkou maloletých detí je konfliktný vzťah. Okresný súd tiež zistil, že matka maloletých detí nie je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie, nepoberá žiadne sociálne dávky, pracuje ako opatrovatelka v L.. V V. mala prenajatý mestský byt, nájomný vzťah ukončila a do V. sa zatiaľ vrátiť nemieni. Príjem matky z výkonu činnosti opatrovatelky za mesiace jún a júl 2020 bol 1.030,-Eur mesačne a za august a september 2020 matka zarobila priemerne 630,-Eur mesačne. V minulosti matka posielala starej matke maloletých detí sumu 270,-Eur až 280,-Eur každé dva týždne, celá suma však nebola určená ako plnenie výživného, časť tejto sumy bola starou matkou použitá na úhradu dlhu matky za nájomné. Matka poprela tvrdenie otca, že by poberala prídavky na maloleté deti v L.. Pokiaľ u otca maloletých detí okresný súd zistil, že bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie do 12.09.2019, deň pred pojednávaním sa znovu zaevidoval ako uchádzač o zamestnanie, nárok na dávku v hmotnej núdzi mu zatiaľ nevznikol. V minulosti pracoval v Českej republike ako operátor s platom 12.000,-Kč až 14.000,-Kč mesačne, svojej matke posielal výživné na obe deti spolu vo výške 100,-Eur mesačne. Otec má v súčasnosti možnosť zamestnať sa ako elektrikár v Slovmag, a. s., žije v rodinnom dome pozostávajúci z dvoch izieb - kuchyne a kúpeľne. Hygiena je na požadovanej úrovni, v domácnosti bývajú starí rodičia, otec detí a obidve maloleté deti.

1.4 Maloleté deti navštevujú základnú školu v V.. L. je žiakom 6. ročníka a O. je žiačkou 4. ročníka, obe deti sú zdravé, L. nosí okuliare, v minulosti bol operovaný na oči, chodieval na odborné kontroly. Otec platí náklady na maloleté deti, na oblečenie, stravu, hygienu, zošity, tašky, školské potreby, celkovo asi v sume 150,-Eur mesačne na obe deti. V škole sa pravidelné poplatky neplatia žiadne, iba jednorazové zápisné. Pri nástupe do školy vnikli otcovi jednorazové výdavky na zápisné, učebnice tašky, peračníky, obutie, oblečenie; dokopy otec zaplatil asi 200,-Eur. S platením výdavkov mu pomáhajú jeho rodičia, nakoľko otec doposiaľ žiaden príjem nemá.

1.5 Kolízny opatrovník navrhol maloleté deti zveriť do osobnej starostlivosti otca a navrhol o výške výživného rozhodnúť s prihliadnutím na jej vyjadrenie, že v minulosti zvládala posieľať na maloleté deti sumu 270,-Eur a teda že na maloletú O. bude platiť 130,-Eur a na maloletého L. 140,-Eur mesačne.

1.6 Pokiaľ okresný súd zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti jedného z rodičov - otca, vychádzal zo zhodných vyjadrení oboch rodičov a súhlasu kolízneho opatrovníka; otec s pomocou svojich rodičov zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloleté deti. Okresný súd styk matky s maloletými deťmi neupravoval, žiaden z rodičov nenavrhol upraviť právo matky stretávať sa s maloletými deťmi a vychádzal aj z tvrdenia otca, ktorý uviedol, že matke kedykoľvek umožní stretnutie s maloletými deťmi.

1.7 Pri určovaní vyživovacej povinnosti matky okresný súd vychádzal z kritérií uvedených v § 62, § 75 Zákona o rodine a ustálil, že nevyhnutné výdavky na odôvodnené potreby maloletých detí predstavujú sumu asi 150,-Eur mesačne na obe maloleté deti spolu, tieto výdavky otec v súčasnosti platí s pomocou

svojich rodičov. Vyššie, avšak iba jednorazové výdavky maloletým deťom vznikli v súvislosti s nástupom do školy. Pokiaľ vychádzal aj z príjmu matky, okresný súd zdôraznil, že táto síce dosahovala vyšší príjem, ktorý sa postupom času znížil. Bolo potrebné zohľadniť, že v L. sú bežné životné výdavky matky na bývanie a stravu výrazne vyššie ako na území Slovenska, osobitne v porovnaní s nákladmi na bývanie v meste V.. Aj otec maloletých detí môže a má využiť príležitosť zamestnať sa a vlastným príjmom zabezpečiť potreby maloletých detí. Rodičia sa majú rovnakou mierou podieľať na výchove a starostlivosti o svoje deti a teda aj na platení nevyhnutných a odôvodnených mesačných nákladov maloletých detí. Z uvedeného dôvodu okresný súd ustálil, že každý z rodičov je povinný zaplatiť minimálne jednu polovicu zistených výdavkov, pričom súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o maloleté dieťa osobne stará. Zo skutočnosti, že osobnú starostlivosť maloletým deťom má poskytovať otec, ktorému súd zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti, vyvodil, že matka maloletých detí je povinná znášať vyšší podiel finančných výdavkov na maloleté deti. Maloleté deti však nie sú odkázané na celodennú osobnú starostlivosť svojich rodičov, otcovi v starostlivosti o maloleté deti pomáhajú jeho rodičia. Odôvodnené výdavky oboch maloletých detí vzhľadom na ich veku dosahujú približne rovnakú výšku a z uvedených dôvodov súd zaviazal matku platením výživného na každé z oboch maloletých detí vo výške 50,-Eur mesačne v rozsahu 2/3 zistených pravidelných výdavkov na maloleté deti, a to s účinnosťou od 01.10.2020, od ktorého dňa navrhoval k plneniu vyživovacej povinnosti zaviazat matku otec. Nebolo možné prihliadať na platby vo výške 270,-Eur až 280,-Eur matkou, nakoľko v tej dobe matka dosahovala vyšší príjem ako v súčasnosti a iba časť uvedenej sumy bola určená ako výživné pre maloleté deti; zvyšok bol použitý starou matkou detí na úhradu dlhu matky na nájomnom. Okresný súd nezistil žiaden rozumný dôvod k tomu, aby matka bola zaviazaná platením výživného, ktoré presahuje preukázané odôvodnené výdavky maloletých detí.

1.8 Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania okresný súd aplikoval ustanovenie § 52 zákona č.161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C.m.p.“) a nezistil žiaden dôvod pre aplikáciu ustanovenia § 55 C.m.p.. Navyše žiaden z účastníkov si právo na náhradu trov konania ani neuplatňoval. Z uvedeného dôvodu nárok na náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z účastníkov konania.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote opatrovník maloletých detí odvolanie, v ktorom uviedol, že súdom stanovená výška výživného nie je v najlepšom záujme maloletých detí a navrhol jej zvýšenie. Výšku priznaného výživného považoval za neprimeranú vzhľadom na potreby detí, ako aj možnosti a schopnosti matky. Kolízny opatrovník nepovažoval za reálne ani tvrdenia otca, že výdavky na jedno maloleté dieťa sú vo výške 75,-Eur mesačne; otec nemusel mať prehľad o všetkých vynaložených výdavkoch na maloleté deti, keďže ich sám neuhrádzal.

2.1 Kolízny opatrovník v odvolaní tvrdil, že vo všeobecnosti sú potreby detí v určitom veku a v určitej sociálnej skupine spravidla v celkovom vyčíslení približne rovnaké, rozdiely sú často len v jednotlivých položkách, aj to minimálne. Výnimku tvoria situácie, kedy majú maloleté deti nejaké špecifické výdavky. Ak v danom prípade vzniklo špecifikum, kedy maloletý L. nosí okuliare a navštevuje odborné očné vyšetrenie.

2.2 Kolízny opatrovník poukázal na možnosti a schopnosti matky, ktorá podľa jeho názoru nevyužíva naplno svoj potenciál. Predložila svoj príjem, ktorý bol v mesiacoch jún a júl vo výške 1.030,-Eur a v mesiacoch august a september za každý turnus 420,-Eur. Aj keď v posledných mesiacoch matkin príjem klesol, je potrebné prihliadnuť na predchádzajúce príjmy, ktoré matka v minulosti dosahovala a teda ich potenciálne dosahovať dokáže. Nie je ani zrejmé, z akých príčin došlo k zmene príjmu matky. Ak matka uviedla vo svojom vyjadrení, že v minulosti zasielala každé dva týždne starej matke sumu 270,-Eur, kolízny opatrovník zdôraznil, že výživné na maloleté deti má prednosť pred ostatnými výdavkami aj úhradu dlhu na bývaní. Matka pritom nájomný byt vrátila, možno sa domnievať, že má o výdavok menej. Kolízny opatrovník vyjadril názor, že aj v prípade určenia výživného vo vyššej sume ako 50,-Eur by nemala byť predchádzajúca životná úroveň matky nijakým spôsobom ohrozená.

3. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podal aj otec maloletých detí, ktorý uviedol, že po evidencii v hmotnej núdzi poberá dávky v hmotnej núdzi 60,-Eur a 100,-Eur výživné. Tento príjem mu nestačí pre trojčlennú rodinu, vyčíslil výdavky na 40,-Eur mesačne na desiate pre jedno maloleté dieťa, na hygienu 50,-Eur, šatstvo 150,-Eur obom, stravu 200,-Eur mesačne minimálne a poukázal aj na výdavky na školské potreby. Žiadal o zvýšenie výživného 140,-Eur dcére a 130,-Eur synovi. Otec tvrdil, že matka zarába mesačne 1.300,-Eur, užíva si s priateľom, ktorý je živnostníkom. Má za to, že matka

sa na súd pripravila vopred, nechala súčasnú robotu a zamestnala sa na 4 hodiny, aby nemusela platiť veľké výživné, lebo celý rok zarábala 1.300,-Eur mesačne. Pokiaľ celý rok zarábala dostatočne, tak by pre ňu nemal byť problém platiť sumu na deti, ktorú otec požaduje.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení súhlasil s odvolaním otca maloletých detí.

5. Matka maloletých detí v písomnom vyjadrení k podaným odvolaniam uviedla, že v súčasnosti opatruje v L. bez agentúry a jej mesačný plat je 520,-Eur, z toho platí vyživovaciu povinnosť, má dlh na ďalšie maloleté dieťa X. vo výške 700,-Eur a ktorý spláca mesačne vo výške 200,-Eur. Uviedla, že jej ostáva na stravu 220,-Eur. Zdôraznila, že nemá kde bývať, nemôže si dovoliť platiť viac, momentálne nemá z čoho a situácia je zlá aj z dôvodu COVID pandémie. Predtým mohla mať výplatu 1.200,-Eur, pracovala pravidelne. Vždy to bola ona, kto to všetko pre deti zabezpečoval. Otec maloletých detí nikdy poriadne nepracoval, rodinu nevedel zabezpečiť. Zo sumy výživného otec nekúpi deťom, čo im treba, ak niečo potrebujú, píšú len matke. Uviedla, že brali do práce v K., švagar otca a veľa ľudí z V. sa zamestnalo. Otázne je, prečo sa otec nezamestnal, je rodič rovnako ako matka. Uviedla tiež, že otec maloletých detí jej po rozchode všetko zobral, nič jej nezostalo. Nepozerá sa na budúcnosť detí, namiesto aby hľadal zamestnanie, nepracuje a nesnaží sa svoju situáciu zlepšiť.

5.1 Uviedla, že svoje deti ľúbi, ak by mala peniaze, tak by im stále posielala, ale momentálne nemá. Má to ťažké, nemá strechu nad hlavou. Ak v minulosti zarábala 1.200,-Eur, nebola taká situácia ako teraz, máloktorá rodina vezme Slovenku k seniorom kvôli pandémie. Nemá pritom žiadne vzdelanie, má skončenú základnú školu. Nepoberá žiadne prídavky z L. ani zo Slovenska. Požiadala súd, aby prihládol aj na jej stranu, akú má ťažkú situáciu. Záverom uviedla, že akonáhle sa situácia na jej strane zlepší, bude mať prácu a bývanie, bude žiadať zveriť maloleté deti do svojej starostlivosti.

6. Kolízny opatrovník k vyjadreniu matky uviedol, že súdom stanovená aktuálna výška výživného nie je v najlepšom záujme maloletých detí a navrhol jej zvýšenie.

7. Otec maloletých detí v písomnom vyjadrení zdôraznil svoju súčasnú nezamestnanosť z dôvodu, že si nevie nájsť prácu v blízkom okolí, došli mu odpovede, že zamestnanca momentálne nepotrebujú. Deti doma nechať nemôže, nemá ich pri kom nechať, rodičia sú chorí, chodia stále po nemocniciach. Musí si nájsť iba takú prácu, aby vedel dochádzať domov. Naposledy pracoval v Českej republike, prácu musel nechať, nakoľko matka maloletých detí mu volala, že ide pracovať do Rakúska a že sa nevráti, maloleté deti nechala u matky otca. Z toho dôvodu dal otec výpoveď a musel dať deti do poriadku. Od zverenia detí do jeho starostlivosti sa o deti stará sám. Pokiaľ ide o matku, táto je živnostníčka, určite zarába viac, ako píše, minimálne zarába 1.500,-Eur, toľko zarábala aj keď s ňou žil. Žiadal o prešetrenie situácie matky, ktorá si sama robí faktúry, vie sa dohodnúť v prospech jej, všetko špekulácia. Ohľadom detských prídavkov nie je schopná poslať papier, že nepoberá prídavky, deti sú ukrátené o to, čo im patrí. Sociálne úrady mu nevyhovujú, potrebuje od matky čestné prehlásenie, že nepoberá prídavky od úradov v L., matka takéto listiny nevie vybaviť 7 mesiacov. Prehovárал ju, aby ostala s deťmi doma, ona ostať nechcela, radšej išla robiť. Matka si myslí, že 100,-Eur mesačne vystačí deťom, aby mali všetko. Ak matka tvrdí, že je bezdomovkyňa, za to si môže sama, on robil v Českej republike, za tú dobu matka neplatila nájom, urobila si veľký dlh a tak ju vystaňovali.

8. Ďalšie relevantné vyjadrenie podané nebolo.

9. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní, vec preskúmal v rozsahu určenom § 380 ods. 1, 2 C.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 C.s.p., z dôvodov uvedených v odvolaniach a v rozsahu ustanovenia § 65 a § 66 C.m.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 C.s.p., v napadnutej časti zmenil a rozhodol aj o nároku na náhradu trov celého konania. Za odvolaním dotknutý výrok pritom považoval výrok o určení vyživovacej povinnosti matke k maloletým deťom (výrok II.) a závislý výrok o nároku na náhradu trov konania (výrok III.). Matka maloletých v podanom odvolaní neoznačila, voči ktorým výrokom rozsudku okresného súdu odvolanie podáva; z kontextu podaného odvolania a napadnutého rozhodnutia je však zrejmé, že odvolaním nebol dotknutý výrok, ktorým súd prvej inštancie zmenil doterajšiu úpravu výkonu rodičovských práv a povinností a maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti otca. Výrok I. napadnuté rozsudku okresného súdu tak ostal odvolaním nedotknutý.

9.1 Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

10. Po preskúmaní obsahu spisu, obsahu napadnutého rozhodnutia okresného súdu, s prihliadnutím na odvolacie dôvody a skutočnosti zistené v odvolacom konaní odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie otca a kolízneho opatrovníka je dôvodné len v časti. Odvolací súd konštatuje, že z obsahu spisu a obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie vychádzal pri posudzovaní výšky vyživovacej povinnosti matky predovšetkým z tvrdení a vyjadrení otca maloletých detí, ktorý na pojednávaní uviedol, že požaduje výživné vo výške 70,-Eur na každé z maloletých detí; záverom súhlasil s výškou vyživovacej povinnosti matky vo výške 50,-Eur mesačne na každé z maloletých detí. Súd prvej inštancie pritom prihliadal na otcom vyčíslené výdavky spojené so starostlivosťou o maloleté deti, keď otec tvrdil, že celkové výdavky na maloleté deti spolu predstavujú spolu 150,-Eur mesačne. Z uvedeného okresný súd pri osobnej starostlivosti otca o maloleté deti vyvodil, že matka (ktorej maloleté deti neboli zverené do osobnej starostlivosti) by sa mala na nákladoch spojených so starostlivosťou o maloleté deti podieľať sumou 100,-Eur mesačne; zvyšné výdavky vo výške 50,-Eur by mal znášať otec maloletých detí. Pri takto zistenom skutkovom stave sa javí napadnuté rozhodnutie správne. Odvolací súd však uvádza, že konanie vo veciach starostlivosti o maloleté deti možno začať aj bez návrhu; v takomto konaní môže súd prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú (§ 40 C.m.p.); súd je povinný zistiť skutočný stav vecí (§ 35 C.m.p.) a je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu vecí (§ 36 C.m.p.).

10.1 Odvolací súd má zato, že súd prvej inštancie nekriticky akceptoval prvotné vyjadrenie otca vo vzťahu k nákladom potrebným za zabezpečenie základných životných potrieb maloletých detí, keď akceptoval sumu 150,-Eur ako sumu predstavujúcu všetky odôvodnené potreby maloletých detí. Okresnému súdu je z úradnej činnosti nepochybne známa výška obvyklých nákladov spojených už len so zabezpečením základnej stravy pre maloleté deti, určené výživné na zabezpečenie stravy pre maloleté deti nepostačuje. Uvedenému nasvedčuje aj odvolacie tvrdenie otca, ktorý inak ako v konaní pred súdom prvej inštancie špecifikuje náklady spojené so starostlivosťou o maloleté deti, keď uvádza výdavky na stravu vo výške 200,-Eur mesačne, výdavky na šatstvo 150,-Eur mesačne, na hygienu 50,-Eur mesačne (na maloleté deti spoločne) a vo výške 40,-Eur mesačne na zabezpečenie desiatej pri školskej dochádzke (na každé z maloletých detí zvlášť). Odvolací súd konštatuje, že otec maloletých detí síce tieto mesačné výdavky najmä pokiaľ ide o ošatenie, hygienu ničím nepreukázal a ide o výdavky nezodpovedajúce potrebám maloletých detí (pokiaľ súd prihliada aj na životnú úroveň rodičov) a zároveň, že vyčíslené výdavky na desiatu v školskom zariadení sú neprimerané (javí sa skôr, že maloleté deti si desiatu kupujú a nie je im rodičom pripravovaná); prihliadol však aj na logický záver kolízneho opatrovníka (ktorý podal odvolanie vo vzťahu k vyživovacej povinnosti matky) o tom, že otec maloletých detí sám nepozná výdavky spojené so starostlivosťou o maloleté deti, nakoľko doposiaľ boli na základe dohody rodičov maloleté deti v starostlivosti starých rodičov zo strany otca (rodičia, ktorým boli maloleté deti zverené do striedavej starostlivosti pracovali v zahraničí) a otec svojej matke posielal len finančné prostriedky; zároveň otcovi aj po prevzatí osobnej starostlivosti o maloleté deti v starostlivosti pomáha jeho matka - otec tak nemusel mať prehľad o všetkých vynaložených výdavkoch na maloleté deti, nakoľko ich sám neuhrádzal.

10.2 Odvolací súd tak inak ako súd prvej inštancie posúdil náklady spojené so starostlivosťou o maloleté deti, keď mal zato, že primerané náklady spojené so stravovaním maloletých detí predstavujú 100,-Eur mesačne, na každé z maloletých detí zvlášť a ďalšie mesačné náklady predstavujú sumu 50,-Eur mesačne, na každé z maloletých detí zvlášť a ktoré spočívajú v zabezpečení potrebného ošatenia, hygienických potrieb a nákladov súvisiacich so školskou dochádzkou. Nebolo možné neprihliadnuť na skutočnosť, vyplývajúcu zo súdneho spisu, spočívajúcu v tom, že maloletý L. nosí okuliare a pravidelne absolvuje očné vyšetrenie; takéto očné vyšetrenia (najmä ak je spojené s dochádzaním mimo miesta bydliska) vyvolávajú ďalšie mesačné náklady. Odvolací súd tak ustálil náklady spojené so starostlivosťou o maloleté deti na sumu 300 Eur mesačne, na obe maloleté deti spolu.

10.3 Záver súdu prvej inštancie o tom, že obaja rodičia by sa mali podieľať rovnako na starostlivosti o maloleté deti je v plnom rozsahu správny; správny je aj záver o tom, že je potrebné prihliadnuť aj na skutočnosť, že maloleté deti sú rozhodnutím súdu zverené do starostlivosti otca, ktorý tak má zabezpečovať aj osobnú starostlivosť o maloleté deti. Osobnú starostlivosť o maloleté deti je potrebné pri určovaní výšky výživného zohľadniť; súd prvej inštancie správne zistené náklady vo vzťahu k

starostlivosti o maloleté deti rozdelil v pomere 2/3 a 1/3 z dôvodu osobnej starostlivosti otca. Tu súd prvej inštancie správne poukázal na vek maloletých detí, ktoré nepotrebujú nepretržitú osobnú starostlivosť a otcovi maloletých detí tak nič nebráni aby sa zamestnal, dosahoval stály príjem a z takéhoto príjmu sa aj finančne podieľal na nákladoch spojených s výchovou a výživou maloletých detí.

10.4 Odvolací súd tiež poukazuje na skutočnosť, že zo spisu vyplývajú vyššie náklady na maloletého L. (najmä pokiaľ ide o očné vyšetrenia). Maloletý L. je tiež o dva roky starší, je žiakom šiesteho ročníka základnej školy; je tak na jej druhom stupni vzdelávania; maloletá O. je doposiaľ žiačkou prvého stupňa, štvrtého ročníka. Už uvedené závery, napriek blízkemu veku maloletých detí odôvodňujú záver o tom, že výška výživného by s prihliadnutím na náklady spojené so starostlivosťou o maloleté deti nemala byť rovnaká; výdavky otca spojené so starostlivosťou o maloletého L. sa javia vyššie.

10.5 Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že výška vyživovacej povinnosti matky bola súdom prvej inštancie určená nesprávne, keď okresný súd vychádzal len z pôvodných tvrdení otca, ktoré celkom nezodpovedajú odôvodneným potrebám maloletých detí. Tieto odvolací súd vo finančnom vyčíslení ustálil na 300,-Eur mesačne a za výživné zodpovedajúce odôvodneným potrebám maloletých detí považoval sumu 80,-Eur mesačne na maloletú O. a 100,-Eur na maloletého L.. V tomto smere prihliadal aj na možnosť otca zamestnať sa a dosahovať stály príjem aj pri osobnej starostlivosti o maloleté deti, ktoré mu boli rozhodnutím súdu zverené do osobnej starostlivosti.

11. Kritériom pre rozhodnutie o výške výživného sú okrem odôvodnených potrieb maloletých detí aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča; maloleté deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

11.1 Pokiaľ ide o majetkové pomery matky, v konaní pred súdom prvej inštancie nebol preukázaný a ani tvrdý taký majetok matky, z ktorého by bolo možné vyvodiť záver o vyššej životnej úrovni matky, a ktorý by odôvodňoval určenie vyššieho výživného. Z obsahu spisu v zásade vyplynulo, že matka žiaden majetok nemá; v minulosti bývala v nájomnom byte, na nájomnom vznikol dlh a uvedený dlh bol dôvodom pre skončenie nájmu. Žiadny iný majetok matky nebol tvrdý a ani zistený.

11.2 Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že v minulosti matka dosahovala vyšší príjem (1.030,-Eur) v mesiacoch jún a júl 2020), ktorý sa neskôr znížil (na sumu 630,-Eur) v mesiacoch august a september 2020). Pokiaľ kolízny opatrovník tvrdil, že matka nepreukázala dôvod, pre ktorý došlo k zníženiu jej príjmových možností a vyššie príjmy potenciálne dosahovať dokáže odvolací súd uvádza, že dôvody zníženia príjmu pre odvolací súd bez akýchkoľvek pochybností vyplývajú s pandemickej situácie v roku 2020; je všeobecne známe a odvolaciemu súdu je známe z vlastnej činnosti, že záujem o opatrovateľské služby (možno dočasne) poklesol, v súvislosti s vycestovaním do zahraničia boli spojené rôzne, aj administratívne problémy. Odvolací súd tak nemohol vychádzať iba z príjmov, ktoré matka dosahovala v mesiacoch jún a júl 2010 ale aj z ňou preukázaného zníženého príjmu, resp. z jej tvrdení o menšej možnosti vykonávať opatrovanie seniorov v zahraničí a s tým spojeným poklesom príjmu. Navyše odvolací súd má zato, že aj z takto zníženého príjmu má matka možnosť prispievať na výživu maloletých detí výživným vo výške 100,- resp. 80,-Eur mesačne.

11.3 Ak kolízny opatrovník v odvolaní poukazoval na skutočnosť, že matka v dôsledku skončenia nájmu nemá s užívaním nájomného bytu v Jelšave dovtedajšie mesačné náklady, odvolací súd zdôrazňuje, že aj matka maloletých detí musí niekde bývať a nesporne v súvislosti so základnou životnou potrebou - zabezpečením bývania, jej vznikajú pravidelné mesačné náklady. Je pravdou, že tieto matka nepreukazovala ani vo vyjadrení k odvolaniu; to však neznamená, že takéto výdavky nemá. Napokon obaja rodičia si svoju dôkaznú povinnosť neplnili v požadovanom rozsahu; otec maloletých detí rovnako odôvodnené potreby preukazoval len „odhadom“ bez relevantných dôkazov.

11.4 Tvrdenia otca ohľadom príjmov matky ostali len v rovine tvrdení; naproti tomu matka maloletých detí svoje príjmové pomery za obdobie pred rozhodnutím súdu prvej inštancie preukázala. Ak otec maloletých detí požaduje, aby matka prispievala na výživu maloletých detí vyšším výživným odvolací súd zdôrazňuje, že vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom nemá len matka, majú ju obaja rodičia maloletých. Otec maloletých svoju ochotu zamestnať sa preukazuje len verbálne. Otcovi starostlivosť o maloleté deti nebráni aby sa zamestnal, dosahoval stály príjem a aby z takéhoto príjmu prispieval na

náklady spojené so starostlivosťou o maloleté deti a takýmto spôsobom zabezpečil ich zvýšenú životnú úroveň.

11.5 Tvrdenia otca o nezabezpečení relevantných potvrdení o (ne)poberaní prídavkov na maloleté deti v L. nemajú vo vzťahu k výške vyživovacej povinnosti matky žiadnu relevanciu. Matke maloletých detí podľa odvolacieho súdu nič nebráni, aby svoje povinnosti vo vzťahu k ÚPSVaR pre účely rozhodnutia o prídavku na maloleté deti splnila a tak prispela k tomu, aby zákonné dávky na maloleté deti boli včas a riadne vyplácané a z takýchto prostriedkov by bolo možné zvýšiť životnú úroveň maloletých detí.

11.6 Odvolací súd neprihliadol na tvrdenia matky k podaným odvolaniam; mal zato, že matka v minulosti dosahovala dostatočný príjem, aby svoju vyživovaciu povinnosť k maloletému X., pochádzajúcemu z iného vzťahu matky, riadne plnila bez toho, aby jej vznikol dlh na výživnom. Ostatné záväzky matky nemajú prednosť pred jej vyživovacou povinnosťou k maloletému L. a maloletej O..

12. Vzhľadom k vyššie uvedeným záverom odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu postupom podľa § 388 C.s.p. zmenil; výživné na maloletého L. určil na sumu 100 Eur mesačne a na mal. O. na sumu 80,-Eur mesačne, dôsledne zväžiac kritériá pre určenie výživného a ktoré vychádzajú z odôvodnených potrieb maloletých detí a možností, schopností a majetkových pomerov povinného rodiča (matka).

13. Odvolací súd meniac napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie rozhodol aj o nároku na náhradu trov celého konania, aplikujúc ustanovenie § 52 C.m.p.; dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 55 C.m.p. odvolací súd nezistil. Z uvedeného dôvodu rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).